

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТІВ	
У СИСТЕМІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ	7
1.1. Виникнення конфліктологічних знань в історії філософської та соціологічної думки	7
1.2. Функції конфліктології, об'єкт і предмет конфліктологічного пізнання	10
1.3. Методи конфліктологічних досліджень	17
Список літератури	22
Контрольні запитання	23
РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЇ КОНФЛІКТІВ	24
2.1. Конфлікти в межах соціополітичного виміру (кінець XIX – початок XX ст.)	24
2.2. Теорії конфліктів (кінець XX – початок XXI ст.)	26
2.3. Психологічні концепції конфлікту	30
Список літератури	32
Контрольні запитання	32
РОЗДІЛ 3. КОНФЛІКТ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН	
СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ	33
3.1. Поняття конфлікту і конфліктної ситуації	33
3.2. Види соціальних конфліктів	35
3.3. Основні стадії розвитку конфлікту (динаміка конфлікту)	38
3.4. Функції соціального конфлікту	42
Список літератури	44
Контрольні запитання	44
РОЗДІЛ 4. МІЖСОБИСТІСНІ КОНФЛІКТНІ	
СИТУАЦІЇ ТА ЇХ ПОДОЛАННЯ	46
4.1. Класифікація міжособистісних конфліктів	46
4.2. Причини виникнення міжособистісних конфліктів	47
4.3. Ескалація конфліктогенів. Типи конфліктогенів	49
4.4. Способи уникнення міжособистісних конфліктів	50
Список літератури	53
Контрольні запитання	53

РОЗДІЛ 5. ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНІ КОНФЛІКТИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ	54
5.1. Поняття і типи внутрішньоособистісних конфліктів.....	54
5.2. Причини і наслідки внутрішньоособистісних конфліктів.....	59
5.3. Криза як критична життєва ситуація	62
5.4. Вирішення внутрішньоособистісних конфліктів і запобігання їм	65
Список літератури	69
Контрольні запитання	69
 РОЗДІЛ 6. СПОСОБИ ВЗАЄМОДІЇ В СКЛАДНИХ СИТУАЦІЯХ ЛЮДСЬКИХ ВЗАЄМИН	71
6.1. Конфлікт як тип важкої ситуації.	71
6.2. Стратегії та тактики поведінки в конфлікті	73
6.3. Стилi поведінки в конфлікті	77
Список літератури	81
Контрольні запитання	82
 РОЗДІЛ 7. СІМЕЙНІ КОНФЛІКТИ	83
7.1. Конфлікт між членами подружжя.....	83
7.2. Вирішення подружніх конфліктів та способи запобігання їм.....	91
7.3. Конфлікти у взаєминах батьків і дітей.....	95
Список літератури	99
Контрольні запитання	100
 РОЗДІЛ 8. КОНФЛІКТИ В ПЕРЕГОВОРАХ	102
8.1. Технологія ведення та стилі спілкування в переговорному процесі.....	102
8.2. Специфічні особливості ведення переговорів із конфліктним опонентом	105
8.3. Основні етичні норми і принципи переговорного процесу.....	107
8.4. Специфіка ведення переговорів зі злочинцями	109
Список літератури	111
Контрольні запитання	112
 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	113
 ДОДАТКИ	114
Додаток А. Тести	114

ВСТУП

Завжди буде розвиватись суспільний процес. У суспільних відносинах людина постає і самобутньою цінністю, і творцем, а творчість завжди супроводжується проблемами, пошуком, конфліктами.

Конфлікт – це відкрите зіткнення сторін, думок, сил, яке пов'язане з відмінністю уявлень про цілі, способи й методи їх досягнення, вид завдань і способи їх виконання.

Спеціалістам у різних галузях практичної діяльності, зокрема, керівникам, менеджерам, педагогам, політикам, психологам, юристам й іншим фахівцям необхідні знання з проблем управління та профілактики конфліктів. Культура, філософія, історія, релігія оперують поняттями конфлікту через поняття добра і зла, порядку і хаосу.

У межах навчальної дисципліни “Психологія конфліктів” розглядають теми: конфлікт як соціальний феномен суспільного життя, міжособистісні конфлікти та їх подолання, внутрішньоособистісні конфлікти та їх вирішення, способи взаємодії в складних ситуаціях людських взаємин, сімейні конфлікти, конфлікти в переговорах тощо.

Навчальна дисципліна побудована на основі формування здатності особистості до профілактики конфліктних ситуацій, управління конфліктами та їх вирішення.

Метою викладання дисципліни “Психологія конфліктів” є розкриття основних проблем психології конфліктів, подання різноманітних типів конфліктів, що виникають у різних сферах людської взаємодії; оволодіння студентами знаннями щодо теорії та практики вирішення конфліктів як важливого компонента професійних знань та умінь психолога.

Основні завдання дисципліни: ознайомлення студентів з основними поняттями, теоріями і проблемами конфліктології, простежуючи зв'язки між методологічним, теоретичним і емпіричним рівнями наукового знання; із заходами з прогнозування, врегулювання конфліктів і запобігання їм; забезпечення фундаментальної підготовки компетентних фахівців із психології конфліктів, що

володіють науково-дослідними методами роботи та здатних до самостійної науково-дослідної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти теоретико-методичні та прикладні знання з психології конфліктів; сформувати вміння самостійного аналізу та розуміння причин виникнення і закономірностей перебігу соціальних конфліктів; сформувати систему знань про способи вирішення конфліктів у межах закону; створити системну основу емпіричних знань про реальні конфлікти у діяльності практичних психологів; знати методи профілактики та врегулювання конфліктних ситуацій.

Студенти мають оволодіти практичними навичками виділяти загальні та специфічні ознаки конфліктних ситуацій, аналізувати умови та причини функціонування і розвитку конфліктів, застосовувати теоретичні ідеї у психологічній практиці.

Матеріали цього навчального посібника мали практичну апробацію в навчальному процесі Національного університету “Львівська політехніка” під час викладання одноіменного курсу.